

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 29 päivänä marraskuuta 2011 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta (HE 124/2011 vp).

- teollisuusneuvos Petteri Kuuva ja hallitusneuvos Anja Liukko, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Jukka Leskelä, Energiateollisuus ry
- toiminnanjohtaja Peter Reiter, Pienvesivoimayhdistys ry
- hallituksen puheenjohtaja Jari Suominen, Suomen Tuulivoimayhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— Suomen Biokaasuyhdistys ry.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että oikeus kiinteään

sähkön tuotantotukeen päättyy vuoden 2012 alussa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään.

Hallitusohjelman mukaan (Liite 2) uusiutuvan energian tukia leikataan 25 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2015 asti. Menoleikkaukset tehdään vaalikauden aikana etupainotteisesti.

Hallituksen esitys kiinteän sähkön tuotantotuen poistamisesta perustellaan hallitusohjel-

massa sovitulla säästötoimilla. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa säädetään myös oikeudesta syöttötariffiin. Omaisuudensuojaan ja elinkeinovapauteen perustuen voimallisuuden poistaminen syöttötariffijärjestelmästä voi tapahtua ainoastaan laissa säädetyissä tarkoin rajatuissa tapauksissa (PeVL 37/2010 vp). Koska syöttötariffijärjestelmään ei voida kohdistaa hallitusoh-

jelman mukaisia säästötoimia, hallitus esittää, että säästötavoitetta toteutetaan poistamalla oikeus kiinteään sähkön tuotantotukeen vuoden 2012 alusta alkaen. Hallituksen esityksen mukaan tästä kertyy säästöä 4,5 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2013 alkaen.

Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettu laki tuli voimaan 1.1.2011, lukuun ottamatta mm. kiinteää sähkön tuotantotukea, joka tuli voimaan 25.3.2011 (VNA 258/2011). Talousvaliokunnassa on kritisoitu sitä, että muutosesitys on tullut sähkön tuottajille ja voimalaitosinvestoijille nopealla aikataululla ja yllätyksenä. Menettelytapa on omiaan horjuttamaan investoijien luottamusta pitkäjänteiseen uusiutuvan energian tukipolitiikkaan. Kiinteän tuotantotuen poistosta aiheutuvia haittoja lieventää osittain se, että laissa säädetään siirtymäajasta. Kaupalliseen käyttöön 1.1.2009 jälkeen otettu kiinteää tuotantotukea saanut tuulivoimala ja biokaasuvoimala voidaan hyväksyä syöttötariffijärjestelmään, jos hyväksymistä haetaan kolmen kuukauden kuluessa

lain voimaantulosta eli käytännössä maaliskuun 2012 loppuun mennessä.

Alkuperäisestä lakiehdotuksesta laatimassaan mietinnössä (HE 152/2010 vp — TaVM 30/2010 vp) talousvaliokunta edellytti, että sille annetaan kokonaisselvitys uusiutuvan energian tukijärjestelmän toimivuudesta ja lisäämistavoitteiden täyttymisestä syksyllä 2012. Hallitusohjelmassa sanotaan samansuuntaisesti, että uusiutuvan energian tukipäätösten toimivuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan vuoden 2012 loppuun mennessä ja tehdään tarvittavat päätökset järjestelmän tehostamisesta ja uudistamisesta tavoitteisiin pääsemiseksi.

Talousvaliokunta odottaa tuloksia ja johtopäätöksiä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
 vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
 jäs. Lars Erik Gästgivers /r
 Teuvo Hakkarainen /ps
 James Hirvisaari /ps
 Johanna Karimäki /vihr
 Pia Kauma /kok
 Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jukka Kärnä /sd
 Eero Lehti /kok
 Päivi Lipponen /sd
 Jari Myllykoski /vas
 Sirpa Paatero /sd
 Arto Pirttilahti /kesk
 Juha Sipilä /kesk
 Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen esityksestä Suomen eduskunta hyväksyi syksyllä 2010 uusiutuvan energian edistämistä koskevan kun-
niahimoisen lainsäädännön. Uudistuksen kes-
keinen sisältö nojasi eduskunnan laajalla enem-
mistöllä hyväksymään ilmasto- ja energiasstrate-
giaan. Sen tiukka tavoite oli myös varmistaa
Suomen EU:lle osoittamien velvoitteiden täyttä-
minen.

EU-huippukokouksen vuonna 2008 tekemien
päästösten mukaan unioni nostaa uusiutuvan
energian osuuden vuoden 2008 noin 8 %:n osuu-
desta vuoteen 2020 mennessä 20 %:iin energian
loppukulutuksesta. Suomen velvollisuudeksi tuli
nostaa uusiutuvan energian osuus 28,5 %:sta
38 %:iin.

Suomi on toimittanut EU:n komissiolle kan-
sallisen toimintasuunnitelman siitä, miten Suo-
mi toimii tavoitteiden saavuttamiseksi. Edellä
mainittu lakipaketti kuvaa käytettävät edistämis-
toimet, takuuhinnat, suorat tuet ja sähkön kiin-
teän tuotantotuen. Suurelta osalta lait on lisäksi
laadittu niin, että elleivät esitetyt tukitoimet riit-
tä hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamiseksi,
tukien tasoa voidaan nostaa ja päinvastoin.

Tätä taustaa vasten on käsittämätöntä, että
Kataisen hallitus lähtee ensi töikseen leikkaa-
maan uusiutuvan energian edistämisen tukea.
Hallitus perustelee menettelyään ohjelmansa
pääöksillä leikata uusiutuvan energian rahoit-
uksesta 25 miljoonaa euroa ja myöntämisval-
tuudesta 40 miljoonaa euroa vuodessa.

Metsähakkeella ja tuulivoimalla tuotetusta
sähköstä on maksettu 6,9 senttiä/MWh tuotanto-
tukea, biokaasulla ja "pienvedellä" tuotetusta 4,2
senttiä/MWh. Yhteensä tukea maksettiin vuon-

na 2010 noin 15 miljoonaa euroa noin 2,3 TWh:n
suuruudesta puhtaasta sähköstä.

Osalle alan toimijoista on mahdollista siirtyä
syöttötariffijärjestelmään. Monille pienemmistä
se ei ole mahdollista. Veronmaksajien kannalta
monien syöttötariffiinkin oikeutettujen olisi tar-
koituksenmukaisempaa jäädä kiinteän tuotanto-
tuen piiriin, jos sellainen jatkuisi.

Kaiken lisäksi syöttötariffijärjestelmää val-
misteltaessa alan toimijoille tehtiin selväksi, että
siirtyminen syöttötariffiin on mahdollisuus, ei
pakko tai kiinteän tuotantotuen lopettamisesta
seuraava tosiasiallinen pakko.

Hallituksen esitys siitä, että 1.1.2009 jälkeen
käyttöön otettu kiinteää tuotantotukea saanut
tuuli- tai biokaasuvoimalaitos voidaan ottaa
syöttötariffijärjestelmän piiriin vielä maalisi-
kuun loppuun mennessä, voi auttaa vain muuta-
maa alan toimijaa.

Aivan erityisen suuri menetys hallituksen esi-
tys on monille pienvesivoiman ja biokaasun
tuottajille sekä ennen vuotta 2009 tuulivoimaa
rakentaneille.

Esitys sähkön kiinteän tuotantotuen lopetta-
misesta on nurinkurinen ja täysin väärä viesti
myös uusiutuviin energialähteisiin investoiville.
Hallitus on toimillaan tekemässä valtiosta
epäluotettavan partnerin toimissa uusiutuvan
energian velvoitteiden täyttämiseksi.

Keskustan valiokuntaryhmä ei esitystä voi
hyväksyä. Esitämme sen hylkäämistä. Ainoas-
taan siirtymäajan pidennystä keskustan valio-
kuntaryhmä kannattaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2011

Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Juha Sipilä /kesk

VASTALAUSE 2

Perustelut

Perussuomalaiset eivät voi hyväksyä esitettyä lainsäädäntömuutosta. Esitys kiinteän sähkön tuotannon tuen poistamisesta vain muutama kuukausi sen voimaantulon jälkeen on käsittämättömän lyhytnäköistä politiikkaa hallituksen osalta. Tämä heikentää koko energiasektorin luottamusta Suomen uusiutuvan energian politiikkaan. Erityisen kummalliseksi kiinteän tuotantotuen poiston tekee se, että sen merkitys valtion taloudelle on hyvin marginaalinen. Suomi on sitoutunut lisäämään merkittävästi uusiutuvaa energiaa vuoteen 2020 mennessä. Vaadittavien investointien ja muutosten toteutukset vaativat pitkäjänteistä ja luotettavaa energiapolitiikkaa. Onkin hyvin kyseenalaista, saavuttaako Suomi kv-sopimusten edellyttämät velvoitteet uusiutuvien energiamuotojen suhteen ilman kiinteää tukimuotoa.

Erityisen kohtalokas esitys on monille pienvoimaloille, jotka raskaan ja kalliin byrokratian takia eivät käytännössä pysty siirtymään takuuhintajärjestelmään. Tässä kohtaa säästämällä hallitus hukkaa mahdollisuuden moninkertaistaa pienvoimaloiden tuotantokapasiteetti ja näin saavuttaa kustannustehokkaasti kv-sopimusten vaatimukset uusiutuvan energian tuotannon määrästä. Kiinteän tuotantotuen lakkauttaminen yhdessä energiatuen rajun leikkaamisen kanssa lamaannuttaa täysin pienvoimalasektorin investoinnit.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2011

Kaj Turunen /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
James Hirvisaari /ps